De grote overgang: van basisschool naar brugklas

- achtergrondartikel voor opvoeders –

‘Onze zoon gaat van groep acht naar de brugklas. Hoe kan ik hem daarin zo goed mogelijk begeleiden?’

Veranderingen
Wat vraagt de overgang van leerlingen?

- Bij de overgang van groep 8 zijn er veranderingen die voor elke leerling gelden, zoals een nieuwe schoolomgeving (nieuw gebouw, lokalen, meer docenten), een nieuwe schoolorganisatie (schoolregels, vakken, roosters, mentoren) en nieuwe klasgenoten. Verder zijn er vaak een andere manier van toetsen en extra activiteiten zoals excursies. Daarbij komt ook dat naar de middelbare school vaak een langere afstand moet worden afgelegd met de fiets of het openbaar vervoer.
- Er zijn kind-afhankelijke factoren de overgang kunnen bemoeilijken, zoals bij (hoog)begaafde leerlingen die de basisschool puur op geheugen halen, zonder dat zij leerstrategieën hebben aangeleerd. Een gebrek aan studievaardigheden kan bij de overgang zorgen voor problemen. Leerlingen moeten op de middelbare school vaker zelfstandig werken, informatie verzamelen, sorteren en presenteren, zij moeten kunnen plannen en vaker grote hoeveelheden stof in één keer tot zich nemen.
- Op praktisch, lichamelijk en sociaal vlak zijn er ook veel veranderingen. Leren heeft op deze leeftijd vaak niet de prioriteit, terwijl er in de brugklas al veel zelfstandigheid van leerlingen gevraagd wordt. Ook is er vaak moeite met plannen en organiseren, waardoor het goed noteren en maken van werk niet altijd even makkelijk is.

Ouders
Hoe kunnen ouders hun kind steunen/begeleiden?

Niet alleen voor het kind, maar ook voor de ouders is de overgang naar de middelbare school een grote verandering. Het is lastiger om je kind te steunen en te begeleiden dan op de basisschool. Zo is er minder zicht op wat er gebeurt op school en veel leerkrachten en klasgenoten zijn onbekend.
Toch kun je als ouder veel doen om je kind te begeleiden bij deze overgang:
- Een **goede voorbereiding** is belangrijk. Meer daarover lees je in dit artikel: https://www.bijbelsopvoeden.nl/product/afscheid-basisschool/
- Het kan voor een brugklasser heel lastig zijn om huiswerk te plannen en op een goede manier een agenda bij te houden. Een goede begeleiding leert het kind op tijd aan het huiswerk te beginnen. Het helpt de brugklasser enorm wanneer de ouders de eerste maanden nog **helpen bij het plannen en maken van het huiswerk** (meer informatie hierover: zie hieronder).
- Veel scholen bieden in de beginperiode een **ouderavond** aan, om de ouders goed op de hoogte te brengen van hoe alles gaat op school en om ouders te adviseren hoe zij hun kind kunnen ondersteunen en waar ze terecht kunnen met vragen en problemen. Een kennismaking met de mentor hoort daar ook bij. Het is als ouder goed om deze avond te bezoeken en het is ook een goed signaal naar je kind dat je zijn/haar school en mentor ook een beetje kent en als ouder betrokken bent.

© www.bijbelsopvoeden.nl

- Als ouder kun je er verder op toezien dat je kind **voldoende rust** krijgt en niet te laat naar bed gaat.
- Het is verstandig om de eerste weken van je kind op de middelbare school **er te zijn** voor hem of haar. Wees thuis als je zoon of dochter vermoeid uit schoolkomt: een ouder om mee te praten over school, om te helpen bij eventuele problemen, om huiswerk mee te plannen en leerwerk te overhoren.
- Geef de overgang een plaats in **het gezinsgebed**. Je kunt de eerste weken ook een **Bijbelrooster** gebruiken om je kind te leren om in het in alles van de Heere te verwachten. Bijbelroosters voor het nieuwe schooljaar kun je hier vinden: www.bijbelsopvoeden.nl/product-tag/nieuw-schooljaar . Je kunt als ouder de eerste schooldagen niet met je kind meegaan, maar de Heere wel!

'Ik lees dat het belangrijk is om als ouder mijn kind te begeleiden bij zijn huiswerk op de middelbare school? Maar hoe doe ik dat?'

Rol van ouders in de tienertijd

De rol van de ouders in de tienertijd wordt nogal eens onderschat. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de ouder of opvoeder in deze periode een erg belangrijke rol heeft. De adolescentie als periode 'van kansen en mogelijkheden' - maar ook van verlokkingen en bedreigingen - vereist hulp, ervaringskennis, feedback en voorbeelden. De jongere die thuis komt met ervaringen, zorgen of emoties waarmee hij zich geen raad weet, heeft een luisterend oor en feedback nodig. Veel simpele, overzichtelijke taken of beslissingen die onmiddellijk - in het hier en nu - consequenties hebben kunnen ze best wel alleen aan. Maar de hulp van ouders is vaak nodig als het gaat om een taak die ingewikkelder wordt: als er emoties bij komen kijken of als het gaat om keuzes die pas op de langere termijn (morgen, volgende week) gevolgen zullen hebben.

Achtergrond: Het tienerbrein

Jongeren maken tijdens de adolescentie een grote verandering door, waarbij ook hun brein volop in ontwikkeling is. De hersengebieden ontwikkelen zich niet gelijkmatig, maar van achteren naar voren. En juist voor in de hersenen vindt de ontwikkeling van de executieve functies plaats: het abstracte denken, het weloverwogen keuzes maken, consequenties van beslissingen overzien, goed plannen en prioriteiten stellen geregeld. Soms lijkt het daardoor alsof bij jongeren 'het gezonde verstand' een stuk minder lijkt te werken. Ze hebben hun ouders daarom hard nodig om bijvoorbeeld een huiswerkplanning te maken.
Bron: Het Tienerbrein, Jelle Jolles

Wat kun je als ouder doen?

1. Randvoorwaarden creëren

Geef randvoorwaarden waarbinnen het kind zelf aan de slag kan gaan: een planning helpen maken, de gevolgen schetsen, het huiswerk structureren en controleren. Daarnaast is het ook belangrijk dat de jongere een geschikte plek heeft om zijn huiswerk te maken.

2. Beslissingen nemen

Vaak zullen ouders beslissingen moeten nemen, zoals het regelen van bijles en zorgen dat hun kind op tijd naar school gaat. Regelmatig zullen ouders hun kind afremmen als het zich blindelings overgeeft aan zijn impulsen, en zullen ze anticiperen op de vele dingen die hun

© www.bijbelsopvoeden.nl

kind mogelijk vergeten zal zijn. Ook zal de ouder regels stellen wat betreft telefoon en mediagebruik tijdens het huiswerk maken/leren.

3. Vragen stellen

Om je kind te laten ervaren waarom bepaalde stof relevant is om te leren, is het belangrijk vragen te stellen. Denk aan vragen als: 'Waarom is deze stof eigenlijk belangrijk? Wat kun je er nu mee doen? Wat heb je eraan voor later? Heeft het mogelijk samenhang met andere stof en zo ja waarin zit die samenhang? Waarom is die dan relevant, waarom zou je dit moeten weten of kunnen?' De opvoeder kan helpen om leerstofgerichte vragen scherper te formuleren, wat het kind helpt in zijn of haar interactie met school en de leraar.

Wennen

'De meeste brugklassers hebben het gauw naar de zin op de nieuwe school. Maar niet ieder kind vindt in de nieuwe situatie snel zijn draai. Sommigen hebben een betrekkelijk lange tijd nodig om te wennen. Dat is niet erg. Dus als uw kind zich in de eerste maanden op de nieuwe school nog niet prettig voelt, moet u daarvan niet schrikken. Uw kind is mogelijk huilerig, snel geïrriteerd en slaapt misschien slecht. Blijf als ouders kalm. Van uw paniek wordt uw kind nog meer gespannen. Als uw kind moeite heeft met de overgang naar de middelbare school, zorg dan in elk geval ervoor dat u er bent als hij of zij thuis komt. Toon belangstelling voor de verhalen die uw zoon of dochter vertelt en voor alle nieuwe dingen die hij of zij meemaakt. Zorg dat uw kind niet alleen met schoolzaken bezig is. Ontspanning is nodig om niet krampachtig te worden. Geef het kind de tijd om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Na de kerstvakantie kunt u pas een beetje zien of uw kind zijn innerlijke rust gevonden of hervonden heeft.
Bij negenennegentig van de honderd kinderen is dat dan zeker het geval.
Als u merkt dat het wennen lang duurt, neem dan contact op met de mentor van de klas.'

Bron: Christelijke opvoeding deel 7
onder redactie van dr. J. Stolk

1

2

© www.bijbelsopvoeden.nl

3

4

5

6

7

8

Bron: Instagram @bijbelsopvoeden

© www.bijbelsopvoeden.nl